

Віктор Максимович Сторожук
(до 80-річчя з дня народження)

18 грудня 2009 р. виповнилося 80 років відомому вченому в галузі нейрофізіології, доктору біологічних наук, професору Віктору Максимовичу Сторожуку.

В.М. Сторожук у 1955 р. закінчив Вінницький медичний інститут, працював дільничним лікарем, а згодом хірургом і головним лікарем на Херсонщині. В системі Академії наук В.М. Сторожук працює з 1958 р. Свою наукову діяльність Віктор Максимович почав в Інституті фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України під керівництвом видатного фізіолога академіка Д.С. Воронцова, та після захисту дисертації деякий час працював в Інституті фізіології та Інституті математики Сибірського відділення АН СРСР у Новосибірську, де вивчав за допомогою позаклітинної та внутрішньоклітинної реєстрації електрофізіологічні реакції нейронів кори мозку у тварин. З 1967 р. В.М. Сторожук продовжив в Інституті фізіології ім. О.О. Бого-

мольця дослідження цих реакцій. Результати досліджень були пізніше узагальнені та оформлені як докторська дисертація і перша його монографія “Функціональна організація нейронів соматичної кори”.

У 1973 р. В.М. Сторожук очолив відділ фізіології вищої нервової діяльності, який після декількох реорганізацій отримав назву фізіології кори головного мозку. Основним напрямком його досліджень і роботи співробітників відділу стає вивчення нейронних механізмів цілого мозку при формуванні та здійсненні умовних рефлексів. Науковій діяльності ювіляра притаманна багатогранність і різноплановість. У працях, присвячених вивченню біоелектричної активності окремих нейронів кори, підкіркових структур, центральної сірої речовини стовбура мозку в хронічних експериментах на тваринах при виробленні, здійсненні, диференціюванні та згасанні різних типів умовних рефлексів, Віктор Максимович розвиває концепцію співвідношення фізіологічного та психічного. В.М. Сторожук вперше звернув увагу на те, що реакція кожного нейрона в умовному рефлексі – результат взаємодії низки підкіркових структур різної ергічності, що не належить до аферентних проєкцій. Саме тому, навіть очікувана реакція одного нейрона кори під час навчання або виконання умовного рефлексу являє собою узагальнення роботи цілого мозку. Для виявлення синаптичних механізмів пластичних перебудов у нервових мережах під час навчання В.М. Сторожуком і його колегами проведені модельні дослідження на гігантських нейронах молюсків. Показано, що в основі експериментального гетеросинаптичного полегшення лежить модулюючий вплив одного типу нейромедіатора на синаптичну передачу, опосередковану медіатором іншого типу. Результати цих досліджень були узагальнені Віктором

Максимовичем у монографіях “Нейронні механізми навчання” (1986) та „Дофамин-ергическая регуляция нейронной активности в коре головного мозга бодрствующего животного” (2008).

З під пера ювіляра вийшло більше ніж 150 друкованих праць, які дістали високу оцінку. Віктор Максимович бере участь у численних вітчизняних і зарубіжних форумах, очолює один із напрямків Української

програми Нейронаук у рамках Міжнародної програми ЮНЕСКО з вивчення мозку. Захистили дисертації 16 учнів ювіляра і багато з них зараз працюють у різних провідних наукових центрах Європи та Америки.

Щиро вітаючи Віктора Максимовича Сторожука з ювілеєм, наукова громадськість зичить йому доброго здоров'я та подальшої плідної праці на ниві вітчизняної науки.